

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אלון שוסטר

5644/25/פ

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – בוררות חובה בתובענה כספית), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 1ב79 .1 בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 79ב יבוא :

"בוררות חובה 1.79. (א) בלי לגרוע מהאמור בסעיף 79ב, בית המשפט יעביר לבוררות חובה תובענות לפיצויים בשל נזק שנגרם לרכוש עקב תאונת דרכים.

(ב) הוגשה לבית המשפט תובענה כאמור בסעיף קטן (א), תועבר התובענה לבוררות חובה וימונה הבורר על ידי בית המשפט לאחר המועד שנקבע להגשת כתבי הגנה; ניתנו הודעות לצד שלישי, תועבר התובענה לאחר המועד שנקבע להגשת כתבי הגנה מטעם כל הצדדים הנוספים.

(ג) חלף המועד שנקבע להגשת כתבי הגנה ולא הוגשו כתבי הגנה על ידי הנתבע או על ידי צד שלישי להליך, ייתן בית המשפט פסק דין בהיעדר הגנה.

(ד) הודיע בית המשפט על העברת התובענה לבוררות חובה, יעבירו הצדדים לבית המשפט הודעה בכתב בתוך 14 ימים, שבה ינקבו את זהות הבורר המוסכם עליהם או את זהות המוסד לבוררות אליו הם מבקשים להעביר את התובענה.

---

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

(ה) ניתנה הודעה על ידי הצדדים כאמור בסעיף קטן (ד), ימנה בית המשפט את הבורר או את מוסד הבוררות המוסכם על הצדדים לדון בתובענה, ואולם רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, שלא למנות את הבורר או את מוסד הבוררות המוסכם, ולמנות בורר אחר מתוך רשימת הבוררים; הודעת הצדדים בדבר זהות מוסד הבוררות המוסכם עליהם תיחשב כהסכמת הצדדים להתדיין על פי נהלי אותו מוסד, לרבות לעניין אופן מינוי הבורר או הבוררים שידונו בתובענה; בחוק זה, "רשימת הבוררים" – רשימת בוררים המסכימים למינויים כבוררים בבוררות חובה, שתיקבע על ידי שר המשפטים, ותפורסם ברשומות ובכל דרך אחרת שתיקבע.

(ו) הועברה התובענה לבוררות חובה במוסד בוררות, רשאים הצדדים לתובענה לקבוע בהסכם ביניהם הוראות לעניין קיום הליכי ערעור על פסק הבוררות או הליכים לביטולו באחת הדרכים המנויות בסעיפים 21א, 24 ו-29ב לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968.²

(ז) לא ניתנה הודעה על ידי הצדדים לתובענה כאמור בסעיף קטן (ד), או שניתנה הודעה כאמור שלא על ידי כל הצדדים לתובענה, ימנה בית המשפט בורר מתוך רשימת הבוררים לדון בתובענה.

(ח) לא ימונה אדם לבורר בבוררות חובה לפי סעיף זה, אלא אם כן עבר הכשרה מתאימה כפי שיקבע שר המשפטים, במוסד שהוסמך לכך על ידי השר.

(ט) סמכות הנתונה לפי סעיף זה לבית המשפט תהיה נתונה גם לרשם של אותו בית משפט."

---

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

תיקון סעיף 79ד 2. בסעיף 79ד(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא :

"(7) כל עניין הנוגע לביצועו של סעיף 179ב, לרבות :

(א) קביעת הכשרה מתאימה לבוררים ;

(ב) תנאים להכרה במוסד כמוסד מוסמך להכשרת בוררים, אופן ההשגה על החלטת שר המשפטים לעניין הסמכת מוסד כאמור ופרסום רשימת המוסדות המוסמכים לרבות מועדי עדכונה ;

(ג) תנאים להיכלל ברשימת הבוררים, אופן ההשגה על החלטת שר המשפטים לעניין רשימת הבוררים כאמור ופרסום רשימת הבוררים לעיון הציבור, לרבות פרסומה במזכירות בתי המשפט ומועדי עדכונה ;

(ד) שכר טרחת בוררים ואגרות."

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת הצעת חוק זה היא לייעל ולקצר את משך הדיונים בתובענות העוסקות בפיצויים בשל נזק שנגרם לרכוש עקב תאונת דרכים, באמצעות הפניית תובענות בתחומים אלה להליך של בוררות חובה. מערכת בתי המשפט אינה יעילה דיה, למרות הניסיונות לערוך בה שיפורים ולבצע רפורמות שונות. אחת הבעיות המרכזיות, היא העומס הרב המוטל על המערכת. על פי בקשת מנהל בתי המשפט, המרכז לניהול ומדיניות ציבורית חקר ומצא כי ישראל ממוקמת במקום השני מתוך 17 מדינות שנבדקו, לעניין דירוג העומס השיפוטי (מתוך : סוליציאנו-קינן, רייכמן, ויגודה-גדות, "העומס על מערכות משפט: ניתוח השוואתי של 17 מדינות – דו"ח מסכם", המרכז לניהול ומדיניות ציבורית, מאי 2007). יתרה מכך, ישראל נמצאת במקומות הראשונים גם ביחס בין מספר התיקים המתנהלים לבין גודל האוכלוסייה, וכך גם לעניין היחס בין מספר התושבים למספר השופטים הממונים. עומס התיקים הממוצע במדינות שנבדקו הוא 1,185 תיקים לשופט, ואילו בישראל העומס עומד על 2,335 תיקים לשופט.

מטרת הצעת החוק היא ליישם מודל חדש, לפיו ייקבע הליך בוררות חובה בתובענות מסוימות, במקום לנהלן בבית המשפט. מוצע, כי בתובענות שעניינן פיצויים שנגרם לרכוש בשל תאונת דרכים – תובענות שבהן, על פי רוב, השאלה העיקרית עוסקת בגובה הפיצוי – הדיון יתנהל מול בורר, שכן בהתאם לאופי התובענות אין כל יתרון בדיון בבית המשפט על פני דיון בהליך בוררות. נהפוך הוא – בעניינים כאלה ודומיהם יש דווקא יתרון לדיון בבוררות, שכן בדרך כלל מדובר בהליך מהיר שאינו יקר והדיון לרוב נעים יותר לכל הצדדים בהשוואה לדיון המתקיים בבית משפט.

בהקשר זה יודגש, כי המהפכה שבוצעה במסגרת חוק הבוררות (תיקון מס' 2), התשס"ט–2008, הפכה את הליך הבוררות לבטוח יותר וחשוף פחות לסיכונים עבור המתדיינים, נוכח הסדרי הערעור שנקבעו בתיקון. כך, נשמרו יתרונותיו של הליך הבוררות כפי שנימנו לעיל, תוך שמירה על האפשרות לנהל הליכי ערעור, אשר היעדרם הרתיע בעבר מתדיינים רבים מלפנות להליכים אלה.

בנוסף, הצעת החוק עשויה להביא גם לשינוי בדפוסי ההתנהגות של הצדדים לסכסוכים, ואף למנוע

את הצורך בהליך דיוני המתנהל בבית המשפט. כיום, צדדים נמנעים מלהסדיר את המחלוקות ביניהם מתוך ידיעה כי הליכי הדיון יהיו ארוכים. במקרים רבים, הנתבעים נוהגים לבקש דחיות רבות בהליכי הדיונים, תוך הגברת העומס על מערכת המשפט וגרימת עינוי דין לתובעים, במטרה לפגוע בהליך. הליכי הבוררות הם לרוב מהירים, והאפשרות להרוויח זמן באמצעות דחיות ומשיכת הדיון היא מוגבלת ביותר. שינוי זה ב"כללי המשחק" עשוי להשפיע לטובה באופן מיידי על התנהלות הציבור, לשפר את מוסר התשלומים ולמנוע עינויי דין מיותרים.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת יריב לוין (פ/2860/18), על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת יריב לוין (פ/1051/19) ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת נורית קורן וקבוצת חברי הכנסת (פ/2536/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז באדר התשפ"ה (17.03.2025)